

Anne Lehto ja Sinikka Luokkanen

Yhdessä kohti sujuvaa hybridityöskentelyä ja digitaalisia järjestelmiä: STKS:n toiminta vuonna 2022

Vuosi 2022 oli STKS:n toiminnassa muutosten ja yllätysten aikaa: Puheenjohtaja, jäsenlehden Signumin päätoimittaja ja taloudenhoitaja vaihtuivat. Luotiin uusi strategia, Signum siirrettiin verkkoon ja otettiin käyttöön uutiskirje. Seura toimintatapa muuttui hybridityöskentelyksi ja sen mukaisesti järjestettiin kaksi webinaaria tai etätööpajaa. Jatkossa seura panostaa kouluttamiseen ja alan sisäiseen keskusteluun, tervetuloa mukaan!

Vuoden alussa seurassa tapahtui useita henkilövaihdoksia. Neljä vuotta seuran puheenjohtajana ansiokkaasti toiminut Päivi Kaiponen luovutti tehtävän seuraajalleen Anne Lehdolle. Myös Signumin päätoimittaja vaihtui, kun Mika Holopainen Helsingin yliopiston kirjastosta otti tehtävän vastaan. Syksyllä seuran taloudenhoitajana aloitti Mervi Kivirinta Diakonia-ammattikorkeakoulun kirjastosta. Uusien toimijoiden oli turvallista aloittaa seurassa, kun edelliset toimijat antoivat tukensa aloittaville. Hyväksi toimintamalliksi seuran hallitustyöskentelyssä todettu vanhan ja uuden hallituksen yhteinen kokous toteutettiin etäkokouksena tammikuussa.

Strategia uudistettiin

Ensimmäisiä tehtäviä uudella hallituksella toimintavuoden alussa oli seuran

strategian päivittäminen toimintakaudelle 2022–2026. Strategian päivitys toteutettiin hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtaja Sinikka Luokkanen johdolla. Työhön osallistettiin hallituksen lisäksi myös seuran työryhmiä ja jäseniä verkon kautta. Uudistettu strategia valmistui kevään aikana ja se hyväksyttiin seuran kevätkokouksessa.

Yllätysten aika

Toimintavuotta kuvasti STKS:n strategiaan tunnustettu ”yllätysten aika”. Venäjän helmikuussa aloittama hyökkäyssota Ukrainaan aktivoi monet kirjastoalan järjestöt ottamaan kantaa Ukrainan tukemiseksi. Myös STKS julkaisi kannanottonsa verkossa ja sosiaalisen median kanavillaan. Vuoden aikana näkyi vielä osin COVID-19 pandemian pitkittyminen. Seuran työryhmät eivät pystyneet järjestämään

koulutustilaisuuksia niin laajasti kuin olivat toimintaa suunnitellessaan arvioineet. Vaikutukset heijastuivat osaltaan seuran talouteen. Toimintavuonna talous pysyi kuitenkin lähes tasapainossa, kun myös toimintakulut pienenevät matkustamisen pysyessä edelleen matalalla tasolla.

Sujuvuutta etätyöskentelyyn

Pandemiavuodet ovat tuoneet esiin etätyöskentelyn mahdollisuudet, ja seuran toiminnassa korostuivat etäkokoukset ja -koulutukset. Työryhmien tarve lähitapaamisiin ja lähikoulutuksiin nousi kuitenkin esiin. Vuoden edetessä edellytykset lähitapaamisiin paranivat, ja niitä pystyttiin järjestämään loppuvuoden aikana jo hyvin.

Seuran hallitus kokoontui yksitoista kertaa. Kaikki kokoukset järjestettiin etänä. Seuran kevätkokous pidettiin 19. 5. 2022 ja syyskokous 29. 11. 2022. Molemmat kokoukset järjestettiin hybridinä siten, että suurin osa osallistui verkon välityksellä. Kokousten fyysiset kokouspaikat olivat tsv:n väistötilat keväällä ja Tieteiden talolla syksyllä. Syyskokouksessa valittiin seuran hallitukseen uusiksi jäseniksi Tuija Korhonen ja Marjo Kuusela Helsingin yliopiston kirjastosta, Jaana Latvanen Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjastosta sekä Henri Pitkänen Suomen ympäristökeskuksen Avoimen tieteen ryhmästä.

Seuran talouskehitykseen ovat merkittävästi vaikuttanut seminaaritulojen romahdus korona-aikana ja jäsenmäärän jo pidempään jatkunut loiva lasku. Taloutta tasapainotti kuitenkin merkittävä siirtyminen lähikokouksista etäkokouksiin sekä hallituksen että työryhmien kohdalla. Loppuvuonna luovuttiin seuran postilokero-osoitteesta sekä talous- että käytännön syistä. tsv:n useiden muiden seurojen tapaan stks:n postiosoitteena käytetään puheenjohtajan työpaikan osoitetta.

Seuran taloutta tasapainotti merkittävä siirtyminen lähikokouksista etäkokouksiin.

Yhtenä, jo edellisen hallituksen päättämänä toimenä siirryttiin jäsenlehden Signumin osalta elektroniseen julkaisemiseen. Uudessa toimintamallissa kolme

lehden numeroa julkaistaan elektronisesti ja vain vuoden viimeinen numero toimitetaan jäsenistölle edelleen painettuna. Keväällä otettiin käyttöön Creamailer- uutiskirje, joka lisää Signumin verkossa julkaistujen numeroiden näkyvyyttä jäsenistölle.

Tieteiden Talon remontti valmistui syksyllä. Tieteiden talon remontin jälkeen osa aiemmista palveluista myös lakkautui ja mm. varastotilaa ei enää jatkossa ole tarjolla.

Jäsenkehitys

stks:n jäsenmäärä oli vuoden lopussa 413 jäsentä. Edellisenä vuonna jäsenmäärä oli 429, joten jäsenmäärä väheni vuoden 2022 aikana 3,7%. Jäsenmäärä on pienentynyt muun muassa alan elä-

köitymisten myötä. Seuran jäsenrekisteristä on myös viime vuosina poistettu sellaiset jäsenet, joiden jäsenmaksu on ollut maksamatta useamman vuoden.

Seuran vetovoimaisuutta kuvastaa se, että vuoden aikana saatiin myös useita uusia jäseniä seuraan. STKS on edelleen tieteellisten kirjastojen ja informaatioalan yhdistysten joukossa suuri toimija. Hallitus pohti vuoden aikana keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ja erityisesti alan opiskelijoiden kiinnostuksen herättämiseksi seuran toimintaan.

Vaikuttamista seuran yhteisellä äänellä alan kehitykseen

Seura laati pyynnöstä lausunnon eduskunnan sivistysvaliokunnalle liittyen HE 43/2022 teki-jänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta. TSV:n avoimen tieteen koordinaatiolle kommentoitiin useita avoimuuden osalinjauksia, jotka liittyivät avoimiin oppimis- ja opetuskäy-

täntöihin, kokooma- ja yksittäisteosten avoimuuteen sekä tutkimusmenetelmien avoimuuteen.

Uutta osaamista yhdessä

Koulutustoiminnallaan seura pyrkii tukemaan jäsenistöään muuttuvassa toimintaympäristössä sekä tuomaan uusia menetelmiä ja välineitä tieteellisten kirjastojen toiminnan ja palvelun kehittämiseen.

Vuoden aikana järjestettiin kaksi koulutusta, jotka molemmat toteutettiin webinaarina tai etätyöpajana:

- "Chatbot - totta vai tarinaa" -webinaari 11.5.
- STKS:n Tulevaisuustyöpaja 16.11.

Syksyn Tulevaisuustyöpaja oli kaikille ilmainen ja sitä markkinoitiin myös alan opiskelijoille. Tutkijapalveluiden ja Uuden teknologian työryhmien yhdessä järjestämässä työpajassa käytettiin Sitran Tulevaisuustajuus-menetelmää ja aineistoja. Kolmen tunnin pituinen työpaja onnistui hyvin verkkototeutuksena hyvän fasili-

Kuva 1: Sitrassa tuotetun Tulevaisuustajuus-mallin rakenne (Poussa ym. 2021, 32).

toinnin ansiosta. Työpajan tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää myös seuran tulevaisuustyössä ja toiminnan kehittämisessä. Työpajassa käytetty menetelmä on oheismateriaaleineen avoimesti luettavissa verkossa.

Sitran Tulevaisuustaaajuus-malli tarjoaa joukon tavoitteellisia, innostavia ja oivalluttavia tulevaisuuden ennakkoinnin ja suunnittelun välineitä, jotka soveltuvat erinomaisesti myös tieteellisille kirjastoille – ja kaikille muutoksen tekijöille hyvässä seurassa. 💡

Kuva 2: Esimerkki Sitrassa tuotetun Tulevaisuustaaajuus-mallin materiaalista. "Kuvittele toivottava tulevaisuus" (Poussa ym. 2021, 33).

Lähteet:

POUSSA, L., LÄHDEMÄKI-PEKKINEN, J., IKÄHEIMO, H., & DUFVA, M. (2021). *Tulevaisuustaaajuus: Käsikirja työpajan vetäjälle : työpajamenetelmä toisenlaisten tulevaisuuksien rakentamiseen.*

Sitra. <https://www.sitra.fi/julkaisut/tulevaisuustaaajuus-kasikirja-tyopajan-vetajalle/>
Luettu 20. 2. 2023.

Suomen tieteellisen kirjastoseuran strategia 2022–2026.

https://www.stks.fi/wp-content/uploads/2022/06/STKS-strategia_2022.pdf
Luettu 20. 2. 2023.

Kirjoittajat:

ANNE LEHTO
Vaasan yliopisto
STKS:n pj. 2022–
anne.lehto@uwasa.fi
orcid.org/0000-0002-1040-1399

SINIKKA LUOKKANEN
Hämeen ammattikorkeakoulu
STKS:n varapj. 2020–2022
sinikka.luokkanen@hamk.fi